

тичної інформації, але при цьому не викривлюючи її. Саме тому як збір інформації, що прямою мірою стосується бухгалтерського обліку, так і її інтерпретація та узагальнення, що відноситься до сфери аналізу складають тверду основу обліково-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

У цьому зв'язку прихильники збереження «спадщини» бухгалтерського обліку мають сенс у тому, що змінювати слід обережно, а модернізація виправдана тільки з урахуванням потреб. Чим повніше це будуть ураховувати сучасні реформатори бухгалтерського обліку, тим менше буде плутанини в облікових процедурах і формуванні комплексного інформаційного обліково-аналітичного забезпечення процесу управління суб'єктом господарювання у ринкових умовах ведення діяльності.

УДК 657

Коршикова Р. С.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри
обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: УТОЧНЕННЯ ДЕЯКИХ ТЕРМІНІВ

Традиційно визнано, що звітність є одним із обов'язкових елементів методу бухгалтерського обліку. В економічній літературі широко подана класифікація звітності суб'єктів господарювання, де її поділяють за різними ознаками. Проте серед її основних видів, як правило, виділяють фінансову, внутрішньогосподарську (управлінську), податкову та статистичну, визнаючи тим самим логічне завершення певних видів облікових робіт і доведення підсумкової інформації до відповідних груп користувачів. Кожен із цих видів звітності має своє регуляторне середовище, яким визначено мета, формати звітів, строки звітування тощо.

Формування фінансової звітності підприємств є обов'язковою вимогою Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей процес може здійснювати на основі норм вітчизняного законодавства у сфері бухгалтерського обліку, або

виходячи з вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Але, не зважаючи на обраний підприємством підхід, слід чітко ідентифікувати, яку фінансову звітність воно має подавати своїм користувачам, оскільки як поняття «фінансова звітність», так і її види не однорідні (однозначні) і потребують подальшого дослідження та уточнення.

По-перше, хотілося би вказати, на одночасне використання в економічній літературі та в нормативній базі двох термінів: «фінансові звіти» та «фінансова звітність». Так, у Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів (редакція 2001 р.), яка була розроблена Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зазначалося, що цей документ стосується фінансових звітів загального призначення. Останні, трактувалися як частина фінансової звітності і охоплювали баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про зміни у фінансовому стані підприємства, а також примітки та необхідні пояснення. Цим документом метою фінансових звітів встановлювалося надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів. Проте фінансові звіти не включали звіт директорів, звіти голови, аналіз керівництва та інші аналогічні документи, які є складовою річної фінансової звітності. Своєю чергою до сфери застосування Концептуальної основи фінансової звітності за МСФЗ (редакція 2010 р.) входить визначення мети фінансових звітів і якісних характеристик, які визначають корисність інформації, наведеної у фінансових звітах, а також визначення, визнання та оцінка елементів, з яких складаються фінансові звіти. Але в розділі 1 цього документу мова вже йдеться про фінансову звітність загального призначення, мета якої полягає у наданні фінансової інформації про суб'єкт господарювання, що звітує, яка є корисною для нинішніх і потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів у прийнятті рішень про надання ресурсів цьому суб'єктові господарювання. Як видно, такий підхід майже повністю збігається з метою фінансових звітів, визначеною попередньою редакцією Концептуальної основи.

Наслідки такої трансформації сутності термінів «фінансові звіти» та «фінансова звітність» та їхньої взаємозаміни простежується також у законодавчих документах у сфері бухгалтерського обліку різних країн. Так, у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Законі Республіки Казахстан «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та у

федеральному законі Російської федерації «Про бухгалтерський облік» мова йде про фінансову (бухгалтерську) звітність, яка повинна надавати достовірне уявлення щодо фінансового становища економічного суб'єкта станом на звітну дату, фінансових результатах його діяльності та руху грошових коштів за звітний період. Своєю чергою, у Законі Республіки Молдова «Про бухгалтерський облік» використовується поняття «фінансовий звіт» як систематизована сукупність показників, що характеризують майновий та фінансовий стан, наявність і рух власного капіталу та грошових коштів суб'єкта за звітний період. Аналогічний підхід міститься і у законі Республіки Молдова «Про бухгалтерський облік та звітність»: звітність — система вартісних показників про активи, зобов'язання, про власний капітал, доходи, витрати організації, а також інша інформація, яка відображає фінансовий стан організації на звітну дату, фінансові результати діяльності та зміни фінансового положення організації за звітний період. Отже, змістовне навантаження термінів «фінансові звіти» та «фінансова звітність» спочатку дещо відрізнялося; проте з часом спостерігається їхнє зближення і трактування як тотожних понять.

По-друге, слід визначитися зі складом фінансових звітів. Так, у МСФЗ розрізняють три рівня такої звітності підприємства: окрема фінансова звітність, фінансова звітність і консолідована фінансова звітність групи. При цьому МСФЗ чітко вказують на відмінності між фінансовою та окремою фінансовою звітністю. У більшості законодавчих актів згаданих країн, у тому числі в Україні, поняття «окрема фінансова звітність» взагалі не згадується. Виключення становить Республіка Беларусь, де визначається індивідуальна звітність підприємства та уточнюються умови її подання.

По-третє, в законодавчо-нормативній базі з питань бухгалтерського обліку як в Україні, так і в інших країнах СНГ вказується на необхідність складання проміжної фінансової звітності підприємств. Проте окремого стандарту бухгалтерського обліку в цих країнах на відміну від МСФЗ не розроблено. Звідси, зокрема в Україні, виникає неузгодженість між вимогами П(С)БО та МСФЗ щодо складу проміжних фінансових звітів і формату їх подання.

Таким чином, законодавчо-нормативна база України у сфері регулювання фінансової звітності потребує подальшого удосконалення з метою її гармонізації з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності.